

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม 2) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม และ 3) ตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม พบว่า

1.1 บทบาทและหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดนครพนม โดยมุ่งเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานของประชาชนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ พัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ และสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคม ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ การยอมรับ และพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

1.2 ระดับสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม โดยการ

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า มีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$) และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$)

1.3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (In-depth Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม พบว่า

1.3.1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ สถานศึกษาควรจะดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนองต่ออัตลักษณ์จังหวัดนครพนม พร้อมทั้งน้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบายด้านการศึกษา หรือศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

1.3.2 ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สถานศึกษาควรจะดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนองแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (2560-2579) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครพนม

1.3.3 ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจะมีการดำเนินการให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ฝึกให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ จัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เป็นทักษะกระบวนการให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกห้องเรียน

1.3.4 ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา สถานศึกษาควรจะดำเนินการส่งเสริมเพิ่มโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ให้ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค เพิ่มโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการศึกษา การเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.3.5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรจะดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนทุกช่วงวัย ในการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีหลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.3.6 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาได้ดำเนินการให้มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการจังหวัด นครพนม และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีโครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษา มีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ พัฒนาระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

1.4 ผลการศึกษาพหุกรณี (Multi-Case Study) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาพหุกรณี สำนักงานศึกษาธิการที่ใกล้เคียง จำนวน 3 แห่ง คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร เกี่ยวกับกลไกการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1.4.1 การแปลงแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด จะประสบความสำเร็จได้ ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องนำสู่การปฏิบัติ โดยมีกลไก แนวทาง และกระบวนการขับเคลื่อน ดังนี้ 1) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัดทุกสังกัดที่จัดการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาภาค และแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา ทุกสังกัดในจังหวัด ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยการแปลงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สู่โครงการ กิจกรรม ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จที่มีค่าเป้าหมายที่ชัดเจนในแต่ละปีงบประมาณ รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรม

นั้น ๆ ด้วย 3) ศึกษาธิการจังหวัด ต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำการศึกษาระดับจังหวัด มีความมุ่งมั่นจริงจัง รวมถึงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยดำเนินการชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา จังหวัด ให้ผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้รับทราบอย่างชัดเจนเพื่อการมีส่วนร่วม และสนับสนุนช่วยเหลือ ดูแลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญและใช้แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เป็นเครื่องมือ กรอบ แนวทางในการบริหารจัดการศึกษา 5) หน่วยงานต้นสังกัด ต้องสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด 6) ต้องพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างความสนใจที่เหมาะสม สร้างขวัญกำลังใจด้วยการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลแก่บุคลากร ที่ดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

1.4.2 การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด ไปสู่การปฏิบัติ มีแนวทางและกระบวนการสำคัญดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการที่สำคัญ ๆ ได้แก่ คณะทำงานสร้างเครื่องมือ การติดตาม ประเมินผลตามตัวชี้วัดความสำเร็จ คณะกรรมการติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด เป็นต้น 2) กำหนดปฏิทินการติดตาม ประเมินผลและรายงานให้เหมาะสมในแต่ละปีงบประมาณหรือปีการศึกษา 3) สร้างความเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลสารสนเทศระหว่างสำนักงานศึกษาธิการภาค เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผน ให้ความสัมพันธ์สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน 4) เสริมสร้างกลไก การติดตาม ตรวจสอบให้กับภาคประชาชน โดยการสนับสนุนให้ภาคประชาชนร่วมติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของงาน 5) ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการติดตามประเมินผล จะเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับแผน หรือจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในห้วงต่อไป 6) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา ทุกรูปแบบ ในทุกปีการศึกษา

2. ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ 20 เป้าหมาย และ 63 แนวทางการพัฒนา

- 2.1 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มี 3 เป้าหมาย 10 แนวทางการพัฒนา
- 2.2 ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มี 3 เป้าหมาย 11 แนวทางการพัฒนา
- 2.3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 4 เป้าหมาย 14 แนวทางการพัฒนา
- 2.4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มี 3 เป้าหมาย 10 แนวทางการพัฒนา
- 2.5 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มี 3 เป้าหมาย 10 แนวทางการพัฒนา
- 2.6 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มี 4 เป้าหมาย 8 แนวทางการพัฒนา

3. ผลการตรวจสอบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม สรุปได้ดังนี้

ผลการตรวจสอบ ยืนยันข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม พบว่าด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร ที่ปฏิบัติงานภายใต้การกำกับ ดูแล ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม โดยภาพรวม พบว่า มีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจของ

กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดนครพนม โดยมุ่งเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานของประชาชนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ พัฒนากำลังคนที่สุดอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ และสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคม ผ่านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ การยอมรับ และพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีกรอบทิศทางและเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครพนม ที่ตอบสนองของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับการสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character Education) สอดคล้องกับแนวคิด เฝชิญ กิจระการ (2559, หน้า 5) ให้ความเห็นว่าประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติของการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้วและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2579) นโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และรองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกศตวรรษที่ 21

การพัฒนากิจการศึกษาดำเนินการตามยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดนครพนม เป็นภารกิจหลักที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและหน่วยงานทางการศึกษาจะต้องดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย สารของแผนพัฒนาการศึกษาที่มีความชัดเจน ครบถ้วนและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน เพื่อสร้าง

ความตระหนักให้เห็นความสำคัญ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และการนำแผนสู่การปฏิบัติ ที่ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาการศึกษา คือ

1.1.1 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ สถานศึกษาควรจะดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนองต่ออัตลักษณ์จังหวัดนครพนม พร้อมทั้งน้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา หรือศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดนครพนม ปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคีสามานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน และยึดมั่นในการปกครอง ระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และความเป็นพลเมือง ดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม การเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ และการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ รวมทั้งมีการจัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการบริหารความขัดแย้งโดย แนวทางสันติวิธี เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้รู้เท่าทันเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรม ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ ฯลฯ ซึ่งจังหวัดต้องส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ เช่น เขตพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจพิเศษ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะ ด้านอาชีพ สามารถมีงานทำ หรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น เน้นการผลิตและพัฒนา กำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาจังหวัด และเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาเซียน สอดคล้องกับแนวคิด สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส (2551, หน้า 37) ให้เห็นว่าควรส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่ยากจน โดยเฉพาะ

การจัดการศึกษาด้านอาชีพ เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญของการประกอบอาชีพและการมีรายได้ที่พอเพียงต่อการยังชีพ

1.1.2 ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สถานศึกษาคควรจะดำเนิน การสร้างและพัฒนาหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนองแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (2560–2579) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครพนม มีการฝึกทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดนครพนมและสังคมของประเทศ และดำเนินการผลิตกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะด้าน เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม และการพัฒนาประเทศ มีการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในอนาคต เช่น เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร การพัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยี เกษตรยุคใหม่ (Smart Farmer) เป็นต้น และไม่เรียนไม่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พร้อมทั้งผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มีการส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า อย่างน้อย 1 ภาษา สนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล โดยเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน และในสถานศึกษา มีการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีการดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ ประเภทการศึกษาในสาขาวิชา ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม และการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับแนวคิด วิทยากร เชียงกูล (2559, หน้า 63) ให้ความเห็นว่าโลกในศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้แรงงานที่มีความรู้ ทักษะ แนวคิด วิเคราะห์เป็น มีจิตนาการและเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ได้ดี ปรับตัวได้เก่ง แก้ปัญหาได้เก่ง การจัดการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ เพื่อพัฒนาพลเมือง

ที่ฉลาด รับผิดชอบ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น มีความสามารถในการทำงาน แก้ปัญหา และแข่งขันทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น

1.1.3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย

และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาคควรจะมีการดำเนินการให้ผู้เรียนมีทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ผูกให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนา คุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ จัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐาน ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เป็นทักษะ กระบวนการให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ทั้งในและนอก ห้องเรียน ดังที่ Suwannatthachote (2012) ได้ให้ความหมายของ Active Learning คือ การเรียนเชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึก ผู้เรียน จะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ เดิมที่มีอยู่ สามารถบูรณาการความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่สามารถประเมินต่อเติม และสร้างเป็นแนวคิดของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากวิธีการเรียนรู้ในระดับผิวเผิน ซึ่งเน้นการ รับรู้ข้อมูลและจดจำข้อมูลเท่านั้น ผู้เรียนลักษณะนี้จะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning How to Learn) เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นและมีทักษะที่สามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีระบบและกลไก การทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัด เวลาและสถานที่ ส่งเสริม สนับสนุนการผลิต การจัดหา และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนา ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีระบบติดตามประชากร วัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน และดำเนินการให้ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะ ตามมาตรฐาน มีระบบการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

1.1.4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา สถานศึกษาควรจะดำเนินการส่งเสริมเพิ่มโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค เพิ่มโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการศึกษา การเรียนรู้ อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและต่อเนื่องตลอดชีวิต มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม เพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย พร้อมทั้งมีระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล สร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ระบบส่งเสริมความประพฤติผู้เรียน ระบบคุ้มครองผู้เรียน และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ อย่างเข้มแข็งต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม และส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology : DLIT) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) ฯลฯ มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สำหรับเด็กด้อยโอกาส ที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เช่น เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าว เด็กไทยที่ไม่เลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิด สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล (2557, หน้า 11) ให้เห็นว่า ประชากรไทย ยังไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม และมีประสิทธิภาพ

1.1.5 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนทุกช่วงวัย ในการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีหลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการ

เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งมีการผลิตสื่อการเรียนรู้ในสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการอบรม พัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิด Salpeteur et al (2017) การอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ลำน้ำ เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแสดงหลายภาคส่วนที่อยู่ในองค์กรระดับต่าง ๆ ซึ่งต่างเกี่ยวข้องและมีปฏิสัมพันธ์กันหรือมีอำนาจหน้าที่คาบเกี่ยวกันในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้น ๆ ดังนั้นใช้รูปแบบของเครือข่ายจึงมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรในระดับท้องถิ่น

1.1.6 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาได้ดำเนินการให้มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการจังหวัดนครพนม และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีโครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษา มีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ พัฒนาระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีระบบการบริหารจัดการศึกษา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ สถานศึกษาควรจะดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปรับบทบาทและภารกิจของรัฐ ความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา

และการระดมทุนและร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา ที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงาน และสภาพปัญหาที่แท้จริงของจังหวัดและประเทศ มีรูปแบบ แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ และมีระบบบริหารงานบุคคล ของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงกัน และเข้าถึงได้ สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 5) ให้เห็นว่าอนาคตประเทศไทยจะเป็นสังคมความร่วมมือในการขับเคลื่อนให้ก้าวไปสู่ระบบการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติและเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้นและคนไทยในอนาคตมีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนา สามารถปรับตัวรองรับบริบทในอนาคตได้

1.2 แนวทางการพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ มีแนวทางดังนี้

1.2.1 การแปลงแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ แผนพัฒนา

การศึกษาจังหวัด จะประสบความสำเร็จได้ ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องนำสู่การปฏิบัติ โดยมีกลไกแนวทางและกระบวนการขับเคลื่อน ดังนี้ 1) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัดทุกสังกัดที่จัดการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาภาค และแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา ทุกสังกัดในจังหวัด ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยการแปลงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สู่โครงการ กิจกรรม ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จที่มีค่าเป้าหมายที่ชัดเจนในแต่ละปีงบประมาณ รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรม นั้น ๆ ด้วย 3) ศึกษาธิการจังหวัด ต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำการศึกษาระดับจังหวัด มีความมุ่งมั่นจริงจัง รวมถึงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยดำเนินการชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา

จังหวัด ให้ผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้รับทราบอย่างชัดเจนเพื่อการมีส่วนร่วม และสนับสนุนช่วยเหลือ ดูแลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญ และใช้แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เป็นเครื่องมือ กรอบ แนวทางในการบริหารจัดการ การศึกษา 5) หน่วยงานต้นสังกัด ต้องสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรอย่างเพียงพอ ต่อการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด 6) ต้องพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม สร้างขวัญกำลังใจด้วยการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล แก่บุคลากรที่ดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

1.2.2 การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการทำงาน นำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด ไปสู่การปฏิบัติ มีแนวทางและกระบวนการสำคัญดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการที่สำคัญๆ ได้แก่ คณะทำงานสร้างเครื่องมือการติดตาม ประเมินผล ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงาน ทางการศึกษาทุกสังกัด เป็นต้น 2) กำหนดปฏิทินการติดตาม ประเมินผลและรายงานให้เหมาะสมในแต่ละปีงบประมาณหรือปีการศึกษา 3) สร้างความเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลสารสนเทศระหว่างสำนักงานศึกษาธิการภาค เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผน ให้ความสัมพันธ์สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน 4) เสริมสร้างกลไกการติดตาม ตรวจสอบให้กับภาคประชาชน โดยการสนับสนุนให้ภาคประชาชนร่วมติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของงาน 5) ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการติดตามประเมินผล จะเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับแผน หรือจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในห้วงต่อไป 6) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา ทุกรูปแบบในทุกปีการศึกษา

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ 20 เป้าหมาย และ 63 แนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

2.1.1 ผู้เรียนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการส่งเสริมให้

สถานศึกษาดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคีสมานฉันท์ สันติวิธีต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และความเป็นพลเมือง พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ที่สะท้อนความรัก และการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ และการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับแนวคิด สมฤดี พลละภูมิโคมัย (2561, หน้า 264) ให้ความเห็นว่าการพัฒนาการบริหารระบบการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยจะต้องเสริมสร้างคุณภาพของพลเมือง ให้เป็นบุคคลที่สามารถแสดงบทบาทตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม มีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ในฐานะเป็นมนุษย์และสมาชิกของสังคมที่เท่าเทียมกัน ซึ่งการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป

2.1.2 ผู้เรียนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ ชายแดนจังหวัดนครพนม ได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยการส่งเสริมให้ สถานศึกษาดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล เพื่อตอบสนองต่ออัตลักษณ์จังหวัดนครพนม น้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบายด้านการศึกษา หรือ “ศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดนครพนม และการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ พร้อมทั้งพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดนครพนม ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ เช่น เขตพื้นที่ชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำ หรือนำไป ประกอบอาชีพในท้องถิ่น ดำเนินการผลิตและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของแผนพัฒนาจังหวัด และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม

2.1.3 ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจาก ภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกระบวนการ เรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการบริหารความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธี คือการไม่ใช้

ความรุนแรง เนื่องจากการใช้ความรุนแรงเป็นตัวก่อให้เกิดความแตกแยก และสร้างความเสียหายต่อจิตใจและร่างกาย ทั้งในส่วนของปัจเจกและส่วนรวม พร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้รู้เท่าทันเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรม และความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ ฯลฯ

2.2 ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.2.1 ผู้เรียนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนครพนม โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนองแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (2560-2579) ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครพนม และการฝึกทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนครพนม ผลิตผู้เรียนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดนครพนม และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ พร้อมทั้งเสริมสร้างการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า อย่างน้อย 1 ภาษา

2.2.2 สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตผู้เรียนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา เสริมสร้างการดำเนินการผลิตผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม และการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในอนาคต เช่น เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร การพัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยี เกษตรยุคใหม่ (Smart Farmer) และไฟ้เรียนไฟ้รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีการดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ ประเภทการศึกษาในสาขาวิชา ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม และการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับ

แนวคิด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 8) ให้ความเห็นว่าประเทศไทย 4.0 ต้องเปลี่ยนผ่านทั้งระบบ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้นและเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

2.2.3 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม ที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีผลงานการวิจัยและนวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน ในสถานศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิต และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

2.3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2.3.1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งมีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู อาจารย์ ผู้บริหาร และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ มาใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา

2.3.2 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน เสริมสร้าง

การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เป็นทักษะกระบวนการให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด มนตรี ศิริจันทร์ชื่น (2554, หน้า 3) ให้ความหมายของ Active Learning ว่าเป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว โดยเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ตอบโต้ วิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ซึ่งผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ พร้อมทั้งให้มีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัด เวลาและสถานที่ สนับสนุนการผลิต การจัดหา และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning นำกระบวนการ PLC มาบูรณาการจัดการเรียนรู้

2.3.3 ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผล

มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบและ กลไก การทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับ การศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 3) ให้ความเห็นว่าต้องเปลี่ยน ระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งให้มีระบบติดตามประชากรวัยเรียน ที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน

2.3.4 ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะ ตามมาตรฐาน โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล การให้ครู อาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน การพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และทักษะ

ภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับ
ทุกประเภท

2.4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความ
เท่าเทียมทางการศึกษา

2.4.1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึง
การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเพิ่มโอกาสให้ประชากร
วัยเรียนทุกคนให้ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ
และเสมอภาค เพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการศึกษา การเรียนรู้อย่างทั่วถึง
มีคุณภาพและต่อเนื่องตลอดชีวิต สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น
พิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตาม
ศักยภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิด วิชาญ ทราญอ่อน (2560, หน้า 3)
ให้ความเห็นว่าคุณค่าที่ควรให้ความสำคัญ สិทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

2.4.2 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อการศึกษา สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการ
เพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย
สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึงด้วยวิธีการ
ที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ
(Distance Learning Information Technology : DLIT) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย
เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) ฯลฯ
และให้มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการ
ของผู้เรียนและผู้ให้บริการ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด นิกร
จันภิรม และคณะ (2562, หน้า 308) ให้ความเห็นว่าการสร้างโอกาสและความเท่าเทียม
ในการเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล

2.4.3 ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษา
ที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม
ประเมินและรายงานผล โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบข้อมูล
รายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการ

วางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล การสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ระบบส่งเสริมความประพฤติผู้เรียน ระบบคุ้มครองผู้เรียน และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ อย่างเข้มแข็งต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม และการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สำหรับเด็กด้อยโอกาส ที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เช่น เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าว เด็กไทยที่ไม่เลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น

2.5 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.5.1 ผู้เรียนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง สนับสนุนผู้เรียนทุกช่วงวัย ในการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เสริมสร้างให้ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการอบรม การพัฒนา ในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิด ปรียานุช พิบูลสรวุฑ (2551, หน้า 19) การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินการได้ใน 2 ส่วน คือการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน และการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน

2.5.2 หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีหลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการจัดการเรียน การสอน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนผู้เรียนทุกระดับการศึกษา มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักใน ความสำคัญของการดำรงชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และมีการผลิตสื่อ การเรียนรู้ในสื่อสารมวลชน ที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.5.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้าง เสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการ เสริมสร้างให้มีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุน ให้มีกลุ่มจิตอาสา ที่มาจากประชาชน ชุมชน ผู้เรียน เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นแกนนำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม

2.6 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหาร จัดการศึกษา

2.6.1 ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการ พัฒนาระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และมีรูปแบบ แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณ ผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันของ ผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของจังหวัดนครพนม

2.6.2 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่บริการ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษา ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนและพื้นที่บริการ สอดคล้องกับแนวคิด นิกธ จันภิสม และคณะ (2562, หน้า 310) ให้ความเห็นว่าการเชื่อมโยงเครือข่ายทางการศึกษา เป็นการส่งเสริม

ความร่วมมือกับเครือข่ายและสถาบันการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อแลกเปลี่ยน องค์ความรู้และบริการจัดการองค์ความรู้ ตลอดจนการส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

2.6.3 กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปรับบทบาทและภารกิจของรัฐ ความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา และการระดมทุนและร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา และดำเนินการตามกฎ ระเบียบ กฎหมาย และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา ที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงาน และสภาพปัญหาที่แท้จริงของจังหวัดนครพนม

2.6.4 ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบบริหารงานบุคคล ของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงกันและเข้าถึงได้

3. การตรวจสอบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้อ มีความสอดคล้อง และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เห็นด้วยทุกองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้คือ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานภายใต้การกำกับ ดูแล ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม เป็นข้อมูลพิจารณากำหนดกรอบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 6 ด้านดังนี้

1.1.1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมาย คือ

1.1.1.1 ปรับปรุงให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคีสมานฉันท์ สันติวิธีต่อต้านการทุจริต คอรัปชั่น และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และความเป็นพลเมือง 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ และการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.1.1.2 ปรับปรุงให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ชายแดนจังหวัดนครพนม ได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนองต่ออัตลักษณ์ จังหวัดนครพนม 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการน้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบายด้านการศึกษา หรือ “ศาสตร์พระราชา” มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดนครพนม 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ 4) ส่งเสริมให้สถานศึกษา

ดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดนครพนม ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ เช่น เขตพื้นที่ชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำ หรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น 5) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการผลิตและพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของแผนพัฒนาจังหวัด และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดนครพนม

1.1.1.3 ปรับปรุงให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแล และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการบริหาร ความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธี 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้รู้เท่าทันเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรม และความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ ฯลฯ

1.1.2 ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมาย คือ

1.1.2.1 ปรับปรุงให้ผู้เรียนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด นครพนม โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตอบสนอง แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (2560-2579) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครพนม 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการฝึกทักษะที่สำคัญจำเป็นและมี สมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมจังหวัดนครพนม 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการผลิตผู้เรียนให้มีสมรรถนะ ในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม สอดคล้องกับการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดนครพนม และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ 4) ส่งเสริมให้ สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า อย่างน้อย 1 ภาษา

1.1.2.2 ปรับปรุงให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา

ผลิตผู้เรียนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ

1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา เสริมสร้างการดำเนินการผลิตผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม และการพัฒนาประเทศ 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในอนาคต เช่น เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร การพัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีเกษตรยุคใหม่ (Smart Farmer) และไฟ์เรียนไฟ์รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ ประเภทการศึกษาในสาขาวิชา ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดนครพนม และการพัฒนาประเทศ

1.1.2.3 ปรับปรุงให้การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้

และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีผลงานการวิจัยและนวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างการทำวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน และในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมสถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างให้มีการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

1.1.3 ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมาย คือ

1.1.3.1 ปรับปรุงให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของ

พลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาคูณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย

และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ 3) ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาครู อาจารย์ ผู้บริหาร และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 4) ส่งเสริม สนับสนุน การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ มาใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.1.3.2 ปรับปรุงให้สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถ

จัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เป็นทักษะกระบวนการให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกห้องเรียน 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ 4) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง สนับสนุน การผลิต การจัดหา และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ 5) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning นำกระบวนการ PLC มาบูรณาการจัดการเรียนรู้

1.1.3.3 ปรับปรุงให้ระบบและกลไกการวัด การติดตาม

และประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบและกลไก การทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบติดตาม

ประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน

1.1.3.4 ปรับปรุงให้ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐาน พร้อมทั้งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบการพัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน 3) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และทักษะภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท

1.1.4 ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมาย คือ

1.1.4.1 ปรับปรุงให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเพิ่มโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการศึกษา การเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

1.1.4.2 ปรับปรุงให้การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology : DLIT) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) ฯลฯ

3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

1.1.4.3 ปรับปรุงให้ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินผลและรายงานผล โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินผลและรายงานผล 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ระบบส่งเสริมความประพฤติผู้เรียน ระบบคุ้มครองผู้เรียน และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ อย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม 4) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สำหรับเด็กด้อยโอกาส ที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เช่น เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าว เด็กไทยที่ไม่เลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น

1.1.5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมาย คือ

1.1.5.1 ปรับปรุงให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง สนับสนุนผู้เรียนทุกช่วงวัย ในการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างให้ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการอบรมการพัฒนา ในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.1.5.2 ปรับปรุงให้หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ

1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีหลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างให้มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างสนับสนุนผู้เรียนทุกระดับการศึกษา มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต 5) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีการผลิตสื่อการเรียนรู้ในสื่อสารมวลชน ที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.1.5.3 ปรับปรุงให้การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม

ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างให้มีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีกลุ่มจิตอาสา ที่มาจากประชาชน ชุมชน ผู้เรียน เข้ามามีส่วนร่วม และเป็นแกนนำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.1.6 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมาย คือ

1.1.6.1 ปรับปรุงให้ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้มีรูปแบบแนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม

ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหา
ที่แท้จริงของจังหวัดนครพนม

1.1.6.2 ปรับปรุงให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่บริการ โดยมีแนวทางการ
พัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่บริการ

1.1.6.3 ปรับปรุงให้กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากร
ทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการ
กำลังแรงงานของประเทศ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษา
ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปรับบทบาทและภารกิจของรัฐ
ความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา และการระดมทุนและร่วม
สนับสนุนการจัดการศึกษา 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ กฎหมาย
และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา ที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกัน
ของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงาน และสภาพปัญหาที่แท้จริงของจังหวัดนครพนม

1.1.6.4 ปรับปรุงให้ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน
ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษา
ดำเนินการให้มีระบบบริหารงานบุคคล ของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ
2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการศึกษา
ที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงกันและเข้าถึงได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานภายใต้การกำกับ ดูแล ของสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา
โดยการประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา

1.3 ผู้บริหารในระดับสูงสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไป
ใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยต่อเนื่อง เมื่อมีการนำผลการวิจัยที่ค้นพบไปใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ในจังหวัดนครพนม ไปแล้วระยะหนึ่งควรจะมีการวิจัยเพื่อประเมินและหาข้อเสนอแนะในเรื่องนี้อีก เนื่องจากบริบทในการจัดการศึกษาเปลี่ยนไปอาจทำให้มีความต้องการในการที่จะพัฒนาด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยในภาพรวมของเขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากแต่ละเขตตรวจราชการมีบริบทที่คล้ายกัน เพื่อจะได้นำข้อเสนอเชิงนโยบายจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป